

Åserval kommune

KOMM. OG REG. DEP
28 OKT 2005
051/594-34
Ark. 650.0
Avd. 601 NY 101

MØTEBOK

Utval: Kommunalutvalet

Møtedato: 25.10.2005

Møtestad: Åserval rådhus, formannskapssalen, Frå kl. 9:30 Til kl. 12:00

Til stades på møtet

Medlemar:

Jørgen Åsland, Betsy Folkvord, Margot Handeland, Åsmund Forgård, Bjarne Haugstad

Varamedlemar:

Ingen

Andre:

Rådmann Rune Stokke

Ass.rådmann Ronny Olsen

Avdelingssjef NN Øyvin Molsumyr

Saker:

05/0094, 05/0095, 05/0096 og 05/0097

Merknader til saksliste/innkalling:

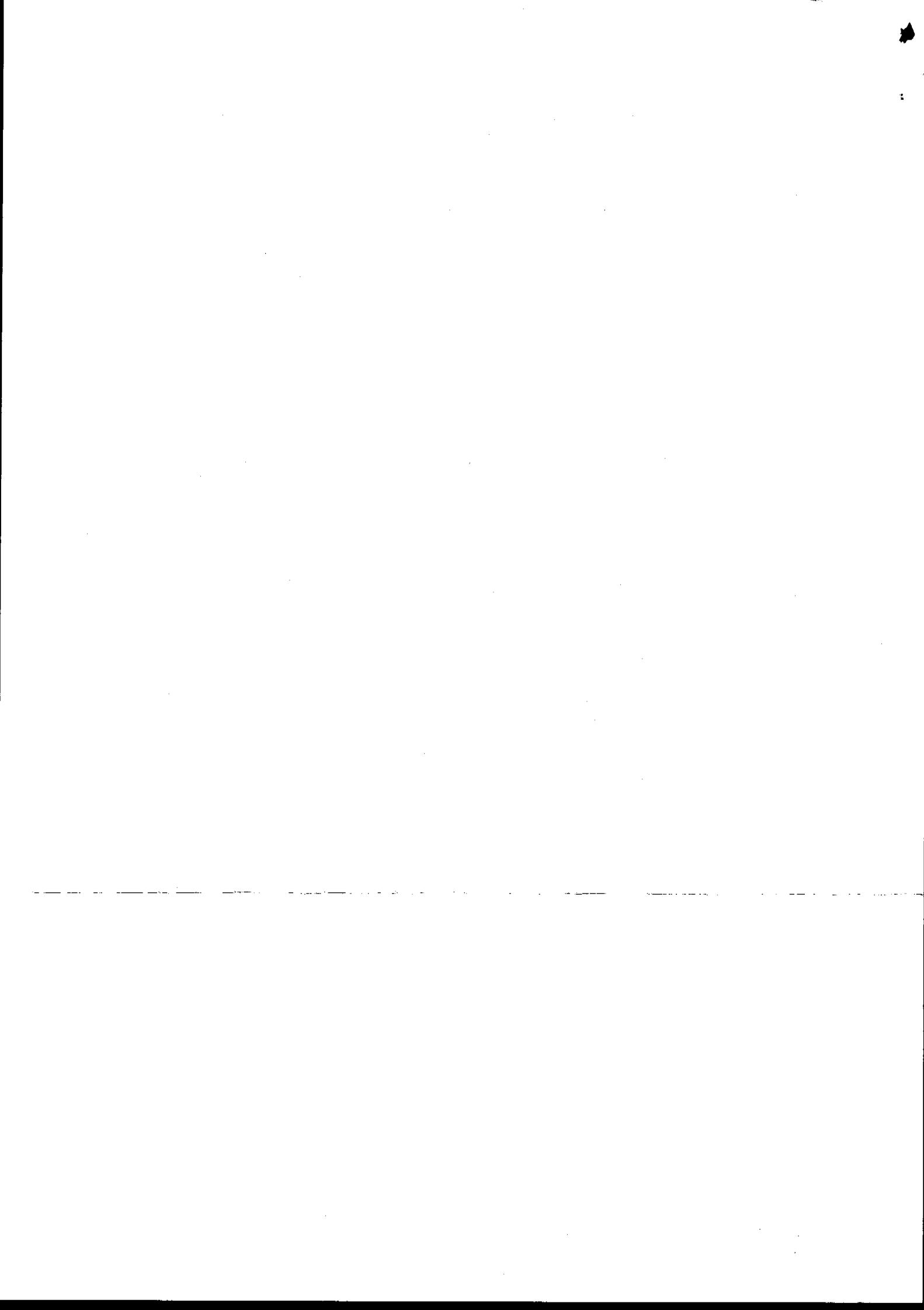
Ingen

Underteikna stadfester med si underskrift at møteboka er ført i samsvar med det som blei vedteke på møtet.

Sign:

Rune Stokke

Sign: ES

Åseral kommune

Arkiv: 023 &13
Saksmappe: 05/00615-2
Sakshandsamar: Rune Stokke
Dato: 18.10.2005

HØRING - LOKALDEMOKRATIKOMMISJONENS FØRSTE UTREDNING - NOU 2005:6 SAMSPILL OG TILLIT - OM STATEN OG LOKALDEMOKRATIET

Utvalssaksnr	Utval	Møtedato
05/0096	Kommunalutvalet	25.10.05

Framlegg til vedtak:

1. Åseral kommune sluttar seg til hovudtrekka i utgreiinga og meiner at fleire av kommisjonen sine framlegg vil bidra til å styrke lokaldemokratiet og betre rammevilkåra for kommunal sektor, jfr. saksutgreiing over.
2. Åseral kommune vil understreke betydningen av at ansvarstilhøva mellom statleg og kommunal sektor blir tydleg. Statlege reformer må finansierast fullt ut av staten. Dersom kommunal sektor skal stå for gjennomføring bør finansieringa vere øyremerka. Det må være tett dialog mellom staten og kommunal sektor om dei faktiske kostnadane ved statlige reformer. Rapportering må samlast i eit årleg standard rapporteringssystem; årsregnskap og årsmelding, KOSTRA og revisjonsberetninger.
3. Åseral kommune støtter ikkje framlegget om å gjeninnføre ordninga med kommunale næringsfond. Midlane bør heller nyttast til regional utvikling.
4. For å få ei betre samordning på statlig nivå må ein endre inndelinga av dei statlege regionale organa/instansane slik at desse samsvarer betre med kvarandre. Samfunnsøkonomiske omsyn talar sterkt for dette.
5. Åseral kommune støtter framlegget om grunnlovsfesting av det lokale sjølvstyret.
6. Åseral kommune støtter ikkje framlegget om å fjerne maksimalgrensa for kommunal inntektsskatt samt gi auka kommunal fridom i utskriving av eigedomsskatt.

Handsaming i Kommunalutvalet - 25.10.2005:

Samrøystes vedteke med slikt nytt punkt 7:

7. Åseral kommune støtter kommisjonen sitt framlegg om at fylkesmannen sine oppgåver bør avgrensast til tilsyn, klage, legalitetskontroll og dialog. Åseral kommune sluttar seg vidare til at det ikkje er same behov for dialog og rådgiving når det gjeld oppgåver som har med kommunen si rolle som samfunnsutviklar å gjere, t.d. planarbeid, næringsutvikling, miljø og landbruk.

Sign: R.S.

Vedtak i Kommunalutvalet - 25.10.2005:

1. Åseral kommune sluttar seg til hovudtrekka i utgreiinga og meiner at fleire av kommisjonen sine framlegg vil bidra til å styrke lokaldemokratiet og betre rammevilkåra for kommunal sektor, jfr. saksutgreiing over.
2. Åseral kommune vil understreke betydningen av at ansvarstilhøva mellom statleg og kommunal sektor blir tydleg. Statlege reformer må finansierast fullt ut av staten. Dersom kommunal sektor skal stå for gjennomføring bør finansieringa vere øyremerka. Det må være tett dialog mellom staten og kommunal sektor om dei faktiske kostnadane ved statlige reformer. Rapportering må samlast i eit årleg standard rapporteringssystem; årsregnskap og årsmelding, KOSTRA og revisjonsberetninger.
3. Åseral kommune støtter ikkje framlegget om å gjeninnføre ordninga med kommunale næringsfond. Midlane bør heller nyttast til regional utvikling.
4. For å få ei betre samordning på statlig nivå må ein endre inndelinga av dei statlege regionale organa/instansane slik at desse samsvarer betre med kvarandre. Samfunnsøkonomiske omsyn talar sterkt for dette.
5. Åseral kommune støtter framlegget om grunnlovsfesting av det lokale sjølvstyret.
6. Åseral kommune støtter ikkje framlegget om å fjerne maksimalgrensa for kommunal inntektskatt samt gi auka communal fridom i utskriving av eigedomsskatt.
7. Åseral kommune støtter kommisjonen sitt framlegg om at fylkesmannen sine oppgåver bør avgrensast til tilsyn, klage, legalitetskontroll og dialog. Åseral kommune sluttar seg vidare til at det ikke er same behov for dialog og rådgiving når det gjeld oppgåver som har med kommunen si rolle som samfunnsutviklar å gjere, t.d. planarbeid, næringsutvikling, miljø og landbruk.

(Innleiing og bakgrunn er i stor grad henta frå saksframstilling til Aust-Agder Fylkeskommune og nabokommunar. Dette er difor på bokmål)

Trykte vedlegg

- 1 Kap. 1 - sammendrag
- 2 Kap 10 - Økonomiske og administrative konsekvenser av kommisjonens forslag

Utrykte vedlegg

NOU 2005:6 Samspill og tillit.

Bakgrunn

Kommunal- og regionaldepartementet har sendt lokaldemokratikommisjonens første utredning, NOU 2005:6 "Samspill og tillit", på høring. Høringsfristen er 1. november 2005.

Sign: fst

Dette er den første av to utredninger som lokaldemokratikommisjonen skal utarbeide. Den neste skal avlevers 1. april 2006. Den andre delutredningen vil omhandle hvordan lokaldemokratiet fungerer, og kan fungere, i kommunene og fylkeskommunene. Dette er spørsmål som henger nære sammen med de problemstillingene som er tatt opp i den første utredningen.

Hovedtrekk i utredningen

Utredningen har fått et vidt mandat som er todelt. Det er den første delen av mandatet som besvares i denne utredningen. Det er å redegjøre for og drøfte hvilke konsekvenser utviklingen av forholdet mellom staten og kommunene har for et levende lokaldemokrati. Med kommuner mener kommisjonen både kommuner og fylkeskommuner. En underliggende problemstiling er dette forholdets betydning for lokalpolitisk deltagelse og engasjement. Det er lite konkrete forslag om tiltak spesielt rettet mot å øke valgdeltakelsen.

Kommisjonen skriver i sin utredning: *"Målet for arbeidet med denne innstillingen har vært å bidra til å utvikle rammevilkår for kommuner og fylkeskommuner som kan styrke lokaldemokratiet og stimulere til lokalpolitisk deltagelse. Kommisjonen vil peke på at en viktig begrunnelse for det lokale selvstyret er at det bidrar til effektivitet ved offentlig oppgaveløsning. Gjennom å gi lokalt folkevalgte et større økonomisk, administrativt og politisk spillerom, vil det kunne oppnås prioriteringer som er bedre tilpasset hvert enkelt lokalsamfunn, enn om staten alene har ansvaret. Dersom kommisjonens vurderinger og forslag til tiltak legges til grunn for det framtidige forholdet mellom staten og kommunesektoren, mener kommisjonen det kan oppnås bedre utnyttelse av offentlige ressurser."*

Kommisjonen har en gjennomgang av sentrale kommunale og statlige verdier. Sentrale verdier for lokalt selvstyre er demokrati, autonomi (frihet) og effektivitet. Sentrale argumenter for sentralisering eller statlig styring er rettssikkerhet, nasjonal likhet, effektivitet og makroøkonomisk styring. Det vil være et spenningsforhold mellom de ulike hensynene og verdiene.

Sentralt i kommisjonens utredning står drøftingen av kommunenes handlingsrom. Kommisjonen er tydelig tilhenger av å videreutvikle generalistkommunen. Kommisjonen peker på at rettighetslovgivningen kan bidra til økt nasjonal likhet, men samtidig føre til økt standardisering og mangel på fleksibilitet. Kommisjonen foreslår at bruken av rettighetslovgivningen begrenses. Kommisjonen ber om at det utvikles et system som sikrer at nye statlige reformer som skal iverksettes av kommunene er tilstrekkelig finansiert og at balansen i kommuneøkonomien gjenopprettes. Kommisjonen mener videre at det må gjøres en tydeligere avklaring av hva kommunene har ansvar for og hva staten har ansvar for. Etter kommisjonens oppfatning er rollen som samfunnsutvikler viktig både for kommunene og fylkeskommunene. Kommisjonen foreslår videre analyse av kommunenes rolle som samfunnsutviklere. Det legges vekt på differensiering av planverket slik at det tilpasses lokale forhold. Kommisjonen foreslår gjeninnføring av ordningen med statlige bidrag til kommunale næringsfond.

Når det gjelder statlig styring i forhold til kommunene legger kommisjonen vekt på at det bør bli en utvikling i retning av dialog og partnerskap heller enn hierarkiske styringsvirkemidler. Kommisjonen er opptatt av at det finnes effektiv informasjonsinnehenting fra kommunene til staten. Informasjonsinnehenting må fungere slik at den ikke utgjør en unødvendig ekstra belastning på kommunene. I prinsippet bør årsmeldinger, regnskap, forvaltningsrevisjon og KOSTRA være tilstrekkelig rapportering fra kommunene. Kommisjonen støtter arbeidet med å innlemme øremerkede tilskudd i rammetilskuddet.

Sign: ESL

Kommisjonen legger vekt på behovet for tillit mellom staten og kommunesektoren. Tillit er avhengig av gjensidig respekt for hverandres roller. Kommisjonen mener at et godt samspill mellom nivåene er avhengig av bedre samordning og en annen type styring fra statens side. Det er på statlig nivå det er størst behov for samordning. Det er behov for fokus på fylkesmannens rolle både som styrings-, samordnings og dialogorgan. Kommisjonen er tydelig i forhold til at all politikkutforming bør legges til folkevalgt organ. Fylkesmannens oppgaver bør avgrenses til tilsyn, klage, legalitetskontroll og nødvendig dialog for å sikre at kommunene gjennomfører de store velferdsreformene. Kommisjonen støtter forslagene fra tilsynsutvalget i NOU 2004:17. Det foreslås et eget evaluerings- og utredningsprosjekt som redegjør for statlig samordning og som evaluerer virkningen av samordningen overfor kommunesektoren. Herunder skal det utredes hvilke konsekvenser det har for samspillet mellom staten, kommunene og fylkeskommunene at staten organiserer sin regionale forvaltning etter ulike geografiske områder. Kommisjonene foreslår at konsultasjonsordningen mellom kommunesektoren og staten utvikles i retning av en mer forpliktende ordning.

Kommisjonen foreslår at kommunalt selvstyre grunnlovsfestes. Dette vil etter kommisjonens mening understerke likeverdet mellom stat og kommune og tydeliggjøre at det kommunale selvstyret tilhører verdigrunnlaget for det norske styringssystemet.

Kommisjonen foreslår at kommunene får større frihet i skattekjeden og at maksimalgrensen for kommunal inntektskatt fjernes. Kommisjonen gir tydelig uttrykk for at de begrensninger som i dag legges på kommunenes muligheter til å skaffe egne inntekter svekker handlefriheten lokalt, reduserer mulige gevinst ved desentralisert oppgaveansvar og i svært liten grad stimulerer til deltagelse og aktivitet i lokalpolitikken. Det er en rekke mindretallsforslag som gir ulike presiseringer av hva det enkelte kommisjonsmedlem går inn for. Det er forslag om konsekvensutredning fra flere medlemmer. Flertallet, med unntak av ett medlem, presiserer at dersom en kommune velger økt skatteøre skal de økte inntektene tilfalle kommunen. Det foreslås fra flertallet at det også skal gis økt kommunal frihet til å ildlegge eiendomsskatt. Et mindretall på to går inn for obligatorisk folkeavstemning ved endringer i kommunalt skattenivå.

Kommisjonen mener at lokaldemokratiske hensyn tilsier at Norge ikke bør legge seg på en strengere konkurransepolitikk enn det EU-landene selv gjør. Det foreslås også at det bør etableres en rådgivende lokal- og regionalkomite i EFTA.

Problemstillinger:

Departementet har i sitt høringsbrev trukket fram følgende sentrale tema:

- Verdier knyttet til det kommunale selvstyret,
- kommunenes handlingsrom og hva statlige rammebetingelser betyr for lokaldemokratiet,
- statlig styring og virkemiddelbruk overfor kommunene og fylkeskommunene,
- dialogen mellom staten og kommunene, deriblant spørsmål om
 - o utvikling av konsultasjonsordningen eller utforming av en avtaleordning mellom staten og kommunene,
 - o fylkesmannens rolle i forholdet mellom staten og kommunene,
- effekter av samordningsformer i staten når det gjelder statens forhold til kommunene,
- grunnlovsfestning av det kommunale selvstyret,
- spørsmålet om friere kommunal beskatningsrett,

Sign:

- internasjonale avtalers virkninger på lokaldemokratiet.

Vurdering

Lokaldemokratikommisjonen si fyrste utgreiing tek opp ei rekke sentrale og viktige spørsmål for kommunane. Det er fleire framlegg i NOU'en som vil kunne bidra til å styrke lokaldemokratiet og betre rammeverkåra for kommunal sektor. Det er rådmannen si vurdering at kommunen bør kunne slutte seg til store deler av konklusjonane og tilrådingane som kommisjonen kjem med. På fleire områder tilrår kommisjonen meir utgreiingar. Tilslutninga til kommisjonen må difor vere med etterhald for kva som kjem ut av det vidare arbeidet.

Det må vere eit sentralt moment at oppgåvene mellom nivåa blir fordelt slik at det bidreg både til utvikling av demokrati og effektiv oppgåveløysing. Det vil alltid vere ei avveining mellom nasjonalt fastsette standardar og rettigheter, og lokaldemokratisk frihet til sjølv å avgjere for eigne innbyggjarar. Ut i frå eit lokaldemokratisk synspunkt er det ein "uting" at staten rettighetregulerer stadig nye tenester. Statlige fastsatte minstenormer og individuelle rettigheter må difor vegast kritisk opp mot behovet for lokalt handlingsrom.

Uavhengig av kor ein set grensene for dette må det aldri vere tvil om kven som sit med ansvaret og at den som har ansvaret også er i stand til å finansiere tenesten! Slik er det ikkje idag. Sentrale fastsette krav og lokale forventningar som følgje av desse, samsvarer ikkje med den økonomiske realiteten. Sektoren sin økonomi må betrast kraftig om det skal bli samsvar her.

Ein kan ikkje sjå at det vil vere hensiktsmessig å gjeninnføre direkte statlege tilskot til kommunale næringsfond. Ser ein attende så var dette jamt over små fond. Motivasjonen for rådmannen sitt syn er ikkje at Åseral kommune neppe noko gong vil få slikt næringsfond. Rådmannen trur pengane vil gjere mer nytte for seg om eit regionalt organ med rolle som regional utviklingsaktør, får ein større pott som ein kan gå inn i enkeltprosjekt med.

Når det gjelder avvikling av øyremerka tilskot så er ein i mot dette. Rådmannen sitt syn er at dette er eit godt eigna virkemiddel for å styre satsinga i den retning staten ynskjer. Då er det heller inga tvil om kor mykje staten bidreg med i finansieringa. Ein kan godt sjå at det frå statleg side kan vere ynkjeleg å skjule si manglande finansiering ved å legge løyvinga inn i ramma, der ingen kan finne ho att. Våre røynsler er elles at innlemming av øyremerka tilskot i all hovudsak førar til reduksjon i overføringane og ei vridning av midlane til sentrale strok. Dette er ei utvikling som på inga måte er positiv dersom ein ynskjer levande lokalsamfunn.

Ein ser innføring av lokal skattlegging som ein fare for bygde-Noreg. Tendensen i samfunnet er sentralisering, både av (nye og gamle) statlege oppgåver og økonomisk sett. Fri beskatningsrett i kombinasjon med dette vil kunne medføre at distriktskommunar må skru opp skattetrykket medan sentrale strok vil ha råd til å halda skattetrykket nede. Dette vil etter alt å døma bidra til ytterleg å svekke buseting og levekår i distrikta.

Rådmannen er nøgd med framlegget frå kommisjonen om forenkla informasjonsinnehenting. Kommunane rapporterer idag til eit vell av statlege instansar som synast at deira oppgåver "er dei mest sentrale". Dersom årsmeldingar, årsreknskap, KOSTRA og revisjonsberetninga ikkje fungerer godt nok bør det arbeides med å betre desse rapporteringane framfor å innføre ulike tilleggsrapporteringer fra forskjellige departement og direktorat.

Godt samspill mellom stat og kommunal sektor er avhengig av god samordning. Kommisjonen påpeikar at behovet for samordning er størst i statlig sektor, både på nasjonalt og regionalt nivå. Dette synspunktet støttar ein fullt ut. Staten blir idag opplevd som særdeles fragmentert og lite samordna. Det er og verd å merke seg at staten gjennomfører ulike

Sign: ES

regionale inndelinger av eiga verksemd, på forskjellige fagområder. Dette gjer samordning på tvers vanskeleg for staten og vanskeliggjer dialogen med lokalt nivå. Samfunnsøkonomisk sett skal kan slik ulike regional inndeling umogeleg vere særleg effektiv.

Fylkesrådmannen meinar framlegg om grunnlovsfesting av det kommunale sjølvstyret bør følgjast opp. Grunnlovsfesting vil understreke betydningen av det kommunale sjølvstyret og vil kunne bidra i retning av ein mer likeverdig dialog mellom paraene.

Kopi til:

Arkiv

Det kongelige kommunal og regiondepartement

Postboks 8112 Dep, 0032 OSLO

Sign: ØST